

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๓๐๑/๕๕๗๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ33136 *มว*
รับที่ : ๕15173/62 *๕1*
วันที่ : 12 ธ.ค. 62 เวลา : 10:00

กระทรวงวัฒนธรรม

๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร

เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี-(นายวิษณุ เครืองาม) ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๓)/๑๒๗๒๗ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑๐ ฉบับ
๓. สำเนาหนังสือคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะ ของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๔)/ว ๕๐๓๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑๐ ฉบับ
๔. สำเนาความเห็นคณะกรรมการ จำนวน ๑๑๐ ชุด
๕. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวง โรมันคาทอลิก พ.ศ. จำนวน ๑๑๐ ชุด
๖. สรุปสาระสำคัญของร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้ง วัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. จำนวน ๑๑๐ ชุด
๗. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๓)/๑๐๐๗๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑๐ ฉบับ
๘. จำนวนวัดที่ได้รับรองใน พ.ร.บ. ๑๒๘ และวัดที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน จำนวน ๑๑๐ ฉบับ
๙. สำเนาคู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกของกรมที่ดิน จำนวน ๑๑๐ ชุด
๑๐. สำเนาบันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เรื่องเสร็จที่ ๒๕๔/๒๕๖๘ จำนวน ๑๑๐ ชุด
๑๑. สำเนาหนังสือสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ที่ สสท. ๐๒๕๓/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑๐ ฉบับ
๑๒. แผ่นซีดีบันทึกสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๑๑ จำนวน ๒ แผ่น

ด้วยกระทรวงวัฒนธรรมขอเสนอเรื่องร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทาง พิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงวัฒนธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่อง ดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้วปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม...

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ พระคาร์ดินัลฟรังซิสเซเวียร์ เกรียงศักดิ์ โกวิทวาณิช ประธานสภาประมุข บาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อขอเข้าพบหารือเกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมายของพระศาสนจักรคริสตคาทอลิก ในประเทศไทย ร.ศ. ๑๒๘

๑.๑.๒ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ปฏิบัติภารกิจแทนในการพบหารือเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องสีฟ้า ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล และต่อมารองนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้กระทรวงวัฒนธรรมจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย

๑.๑.๓ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ โดยมีนายสุรัชย์ ภูประเสริฐ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เป็นประธาน อธิบดีกรมการศาสนา เป็นรองประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะ ของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก ในกรุงสยาม ตามกฎหมาย

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ ประธานคณะทำงานได้กำหนดให้มีการประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณา แนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะ ของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก ในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘ แล้วหลายครั้ง และยังมีการประชุมกลุ่มย่อยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกหลายครั้ง โดยได้เสนอความเห็นต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ทราบแล้ว

๑.๓.๒ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้เห็นชอบกับความเห็น ของคณะทำงานฯ จึงมอบหมายให้ผู้แทนคณะทำงานหารือกับสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกดำเนินการ ยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในประเทศไทย พ.ศ. และให้กรมการศาสนาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อจะได้ประมวลรวบรวมแล้วเสนอ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๑.๓.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความเห็นและข้อสังเกตหลายประการ รายละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ ซึ่งได้เสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาแล้ว

๑.๓.๔ ประธานคณะทำงาน...

๑.๓.๔ ประธานคณะทำงานได้ประชุมคณะทำงานอีกครั้งและดำเนินการตามข้อสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่ให้พิจารณาให้ได้ข้อยุติตามความเห็นของกรมที่ดินและกรมการศาสนา โดยให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าของเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และได้ร่างระเบียบใหม่เป็นร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕ และ ๖ โดยคณะทำงานกลุ่มย่อยได้พิจารณาร่วมกันและแจ้งให้คณะทำงานทราบแล้ว

๑.๓.๕ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้พิจารณาเห็นชอบตามร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปรับปรุงใหม่แล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างระเบียบฉบับนี้ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแนวทางในการพิจารณาจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกของมิชชันตามพระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นปีแห่งการสถาปนามิชชันสยาม ครบรอบ ๓๕๐ ปีที่ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับนครรัฐวาติกัน ตั้งแต่รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๒๐๕ คณะมิชชันนารีชุดแรกเดินทางมาถึงกรุงศรีอยุธยา และเป็นผู้ก่อตั้งศาสนาคริสต์ในประเทศไทย และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๒๑๒ ได้สถาปนามิชชันสยาม อีกทั้ง ประเทศไทยและนครรัฐวาติกันเริ่มสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ และจะครบรอบ ๕๐ ปีในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ นี้ ดังนั้น เพื่อเป็นการรำลึกถึงความสัมพันธ์ที่มีมายาวนานระหว่างกัน กระทรวงวัฒนธรรมจึงขอความกรุณาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ในโอกาสแรก

๔. สารสำคัญหรือข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘ กำหนดให้มิชชันสามารถจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก (วัดคาทอลิก) ได้ แต่ต้องยื่นคำขออนุญาตต่อรัฐบาล ซึ่งคำว่ารัฐบาลในปัจจุบันอาจหมายถึงคณะรัฐมนตรี แต่อดีตที่ผ่านมารัฐบาลมีนโยบายไม่อนุญาตให้มิชชันมีการจัดตั้งวัดได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดเป็นร่างระเบียบฉบับนี้ โดยมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑.๑ กำหนดเฉพาะเรื่องของการวางแนวทางการพิจารณาการจัดตั้งวัดคาทอลิก

๔.๑.๒ ตัดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งที่ดินของวัดคาทอลิก

๔.๑.๓ กำหนดให้กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

๔.๑.๔ กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณาคำขอจัดตั้งวัดคาทอลิก”

ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอธิบดีกรมการศาสนาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอจัดตั้งวัดต่อรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี (ร่างข้อ ๔ ถึงข้อ ๙)

๔.๑.๕ กำหนดหลักเกณฑ์...

๔.๑.๕ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคำขอจัดตั้งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อาจขอยกเว้นหลักเกณฑ์ได้ตามสภาพความจำเป็นแห่งท้องที่ และกำหนดเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาประกอบหลักเกณฑ์ โดยให้มีขัณฑ์คำขอจัดตั้ง ณ กรมการศาสนา (ร่างข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑)

๔.๑.๖ กำหนดให้รวบรวมข้อมูลวัดคาทอลิกเพื่อจัดทำเป็นทะเบียน และให้กรมการศาสนารวบรวมข้อมูลจัดส่งให้กระทรวงมหาดไทย ในวันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี (ร่างข้อ ๑๔)

๔.๑.๗ กำหนดให้วัดที่ได้จัดตั้งอยู่ก่อนวันที่ระเบียบฯ ใช้บังคับ หากมิขังร้องขอให้รับรองวัดคาทอลิกให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบ ซึ่งอาจขอยกเว้นหลักเกณฑ์หรือเอกสารบางประเภทได้ตามเหตุผลและความจำเป็น (ร่างข้อ ๑๕)

๔.๑.๘ กำหนดบทเฉพาะกาล โดยให้คณะกรรมการประกอบด้วยประธานและกรรมการโดยตำแหน่งและอธิบดีกรมการศาสนาไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างข้อ ๑๖)

๔.๑.๙ ประเด็นการพิจารณาคำขอของคณะกรรมการฯ แม้เป็นคณะกรรมการในส่วนกลาง แต่ในทางปฏิบัติอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณากลับกรองการตั้งวัดคาทอลิกที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคได้

๔.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๒.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘

“ข้อ ๑ คณะโรมันคาทอลิก ในกรุงสยามนี้ไม่เลือกกว่ามิชซังและบาทหลวงจะเป็นคนชาติภาษาใด ๆ ได้รับอนุญาตตามกฎหมายฝ่ายสยาม ให้เป็นบริษัทอันหนึ่งเฉพาะวิการีโอ อาบอสตอลิกแห่งหนึ่ง เพื่อให้มีอำนาจถือที่ดินสำหรับประโยชน์มิชซัง ตามข้อความที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

“ข้อ ๓ ในภายหน้าห้ามไม่ให้บาทหลวงโรมันคาทอลิกผู้ซึ่งยังอยู่ในมิชซัง ถือที่ดินในชื่อของตนเองได้”

“ข้อ ๖ ที่ดินของมิชซังนั้น ให้แบ่งเป็นสองอย่างตามที่ใช้การในที่ดินนั้นๆ อย่างที่ ๑ นั้น คือที่ดินที่ใช้เป็นวัดโรงเรียนตีกรรมวัดบาทหลวง อย่างที่ ๒ นั้น คือที่ดินเพื่อทำประโยชน์ให้แก่มิชซัง”

“ข้อ ๑๐ มิชซังจะหาที่ดินแห่งใดๆ เพื่อใช้ในการตั้งสถานวัดบาทหลวง หรือสถานพักผ่อนศาสนาขึ้นใหม่ มีขนาดที่ดินตามที่ต้องการใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์ที่กล่าวนี้ ก็ทำได้ตามปรารถนา

แต่ว่าเมื่อมิชซังประสงค์จะตั้งวัดบาทหลวงขึ้นใหม่ในเมืองซึ่งยังไม่ได้มีอำนาจที่จะถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซังนั้นแล้ว ก่อนที่จะตั้งสถานวัดบาทหลวงขึ้นนั้น ให้ทำเรื่องราวลบับ ๑ ร้องขอต่อรัฐบาล ชี้แจงข้อความตามประสงค์ที่จะตั้งสถานนั้น

การที่จะอนุญาตให้ตั้งสถานวัดบาทหลวงเช่นนี้ อย่าให้งดไว้โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะงดและให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงในท้องที่นั้นตอบคำร้องของมิชซังเป็นเด็ดขาดภายในกำหนดสี่เดือน”

“ข้อ ๑๒ นอกจาก...

“ข้อ ๑๒ นอกจากที่ดินสำหรับการวัด หรือการกุศลดังได้กำหนดไว้ในข้อ ๘ นั้นแล้วให้มีซึ่งมีอำนาจที่จะถือที่ดินเป็นที่สำหรับทำประโยชน์ให้แก่มีซึ่ง ภายในเขตของเมืองใดเมืองหนึ่ง ซึ่งมีสถานวัดบาทหลวงตั้งอยู่แห่งหนึ่งแล้ว (เมืองที่ว่านั้น คือเขตแขวงที่แบ่งการปกครองเป็นชั้นรองจากมณฑล) แต่การที่จะตั้งสถานวัดบาทหลวงขึ้นใหม่ในภายหน้านั้นจะต้องทำตามความที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๐ จึงจะตั้งขึ้นได้”

“ข้อ ๑๓ จำนวนที่ดินซึ่งมีซึ่งจะมีได้ ในจำพวกที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้มีซึ่งนี้ ให้มีกำหนดไม่เกินกว่าเมืองละสามพันไร่ ไม่ว่าสถานวัดบาทหลวงที่ตั้งอยู่ในเมืองนั้นมีอยู่กี่แห่ง และที่ดินอย่างนี้ ไม่ให้คิดจำนวนเนื้อที่ซึ่งตั้งสถานวัดบาทหลวง หรือสถานพักสอนศาสนานั้นเข้ามารวมด้วย”

๔.๒.๒ ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะฐานของวัด บาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม แก้วกาเลียอาโตอาปอสตอลิก แห่งหนองแสง

“มาตรา ๒ จำนวนที่ดินซึ่งมีซึ่งจะครอบครองหรือถือเอาสำหรับทำประโยชน์นั้น ให้มีกำหนดไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ต่อหนึ่งจังหวัดตามที่มีอยู่ ณ บัดนี้ ไม่ว่าสถานวัดบาทหลวงซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ จะมีอยู่กี่แห่ง และไม่ให้คิดจำนวนเนื้อที่ซึ่งตั้งสถานวัดบาทหลวง หรือสถานพักสอนศาสนานั้นเข้ามารวมด้วย”

๔.๒.๓ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘๔ กำหนดให้

“การได้มาซึ่งที่ดินของวัดวาอาราม วัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก มุลนิธิ เกี่ยวกับคริสตจักร หรือมัสยิดอิสลาม ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี และให้ได้มาไม่เกิน ๕๐ ไร่

ในกรณีที่เป็นการสมควร รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มา ซึ่งที่ดินเกินจำนวน ที่บัญญัติไว้ในวรรคแรกก็ได้

บทบัญญัติใน มาตรานี้ ไม่กระทบกระเทือนการได้มาซึ่งที่ดินที่มี อยู่แล้ว ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และการได้มาซึ่งที่ดิน ของมัสยิดอิสลามโดยทางบทบัญญัติแห่งศาสนา อิสลามในจังหวัดที่มี ตำแหน่งตะเตะยุติธรรม”

๔.๓ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้มีคำสั่งเพิ่มเติมว่า เมื่อกระทรวงวัฒนธรรม เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้รายงานข้อมูลเพิ่มเติม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗ ในประเด็น ดังต่อไปนี้

๔.๓.๑ ขณะนี้มีวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกอยู่เท่าไร

รายละเอียดเกี่ยวกับวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘

๔.๓.๒ การจัดตั้งวัด แต่เดิมมีปัญหาอุปสรรคใดจึงต้องมีระเบียบใหม่

(๑) ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ของกระทรวงและกรมในการ กำกับดูแลกิจการด้านศาสนาแตกต่างไปจากอดีต ทำให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาคำขอจัดตั้งวัดยังไม่มี ความไม่ชัดเจน

(๒) ระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการขออนุญาตจัดตั้ง วัดและการรับรองวัดให้มีสถานะเป็นวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกตามพระราชบัญญัติยังไม่มีความชัดเจน ทำให้ ปัจจุบันมีซึ่งไม่สามารถขออนุญาตจัดตั้งวัดขึ้นใหม่ได้ตามพระราชบัญญัติ รวมทั้งไม่สามารถขอให้หน่วยงานรัฐ

พิจารณารับรอง...

พิจารณารับรองวัดที่เกิดขึ้นใหม่แล้วตามที่ปรากฏในข้อ ๔.๓.๑ ให้มีสถานะเป็นวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกตามพระราชบัญญัติ และยังมิผลกระทบต่อการขออนุญาตได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งของวัดต่อกรมที่ดินของมิชซังด้วย

(๓) ที่ผ่านมามิชซังได้เคยขออนุญาตตั้งวัดต่อกรมที่ดิน แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่พิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ด้วยเหตุผลในการพิจารณาหลาย ๆ ด้านทั้งข้อเท็จจริงในเรื่องจำนวนการครอบครองที่ดินของมิชซัง และนโยบายของรัฐในขณะนั้น

ดังนั้น ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณาในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. จึงได้กำหนดหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ กรมการศาสนา ที่มีภารกิจหนึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริม ดูแล รักษาและทำนุบำรุงศาสนสถานของศาสนาอื่นๆ ได้แก่ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์ - ฮินดู และซิกข์ เป็นหน่วยงานในการรับคำขออนุญาตจัดตั้งวัด รวมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออนุญาตจัดตั้งวัดและการรับรองวัดให้มีสถานะเป็นวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกตามพระราชบัญญัติให้เกิดความชัดเจน โดยไม่มีประเด็นการได้มาซึ่งที่ดินของวัด เพื่อให้สามารถดำเนินการเป็นไปตามพระราชบัญญัติได้

๔.๓.๓ การจัดตั้งวัดใหม่กับการถือครองที่ดินต่างกันอย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะ ฐานะของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก ในกรุงสยาม ตามกฎหมาย ร.ศ. ๑๒๘ ได้กำหนดหลักการในข้อ ๑ ข้อ ๖ และข้อ ๑๘ ให้มีมิชซัง ๒ แห่ง ได้แก่ มิชซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพและมิชซังโรมันคาทอลิกแห่งหนองแสง โดยมีสถานะเป็นนิติบุคคลและเป็นผู้ถือที่ดินให้มีชื่อในเอกสารสิทธิ ทั้งนี้ที่ดินของมิชซังแบ่งเป็น ๒ ประเภท แยกจากกัน ได้แก่ ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งวัด และที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซัง โดยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบบัญชีที่ ๑ และแบบบัญชีที่ ๒ ท้ายพระราชบัญญัติ ดังนั้น เมื่อมีการจัดตั้งวัดขึ้นใหม่แล้วต้องมีการถือครองที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของวัด จึงมีความเกี่ยวพันกัน ดังต่อไปนี้

(๑) หลักการจัดตั้งวัดได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ข้อ ๑๐ ดังนี้

(๑.๑) มิชซังสามารถหาที่ดินเพื่อจัดตั้งวัดขึ้นในจังหวัดที่มีมิชซังมีอำนาจถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซังแล้ว ย่อมจะสามารถกระทำได้ โดยไม่มีข้อกำหนดให้มิชซังต้องขออนุญาตจากรัฐบาล (ข้อ ๑๐ วรรคแรก)

(๑.๒) ในส่วนการจัดตั้งวัดบาทหลวงขึ้นใหม่ในจังหวัดที่มีมิชซังยังไม่มีอำนาจถือที่ดินสำหรับทำประโยชน์ให้แก่มิชซังแล้ว ต้องขออนุญาตจากรัฐบาลเสียก่อน และเมื่อมิชซังได้รับแจ้งจากเสนาบดีเจ้ากระทรวงในท้องที่แล้ว จึงสามารถจัดตั้งวัดได้ (ข้อ ๑๐ วรรคสอง)

(๒) ส่วนการได้มาซึ่งที่ดินของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘๔ โดยต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และให้ได้มาไม่เกิน ๕๐ ไร่ กรณีที่เป็นการสมควรรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มาเกิน ๕๐ ไร่ได้ แต่วัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเหมือนวัดวาอารามหรือมัสยิดอิสลาม จึงให้มิชซังซึ่งเป็นนิติบุคคลถือที่ดิน

ตามที่กฎหมาย...

ตามที่กฎหมายกำหนด และวัดอยู่ภายใต้อำนาจการกำกับดูแลของมิชซังตามความเชื่อทางศาสนา ดังนั้น ในอดีตที่ผ่านมามิชซังจึงขออนุญาตจัดตั้งวัดและขอได้มาซึ่งที่ดินของวัดต่อกรมที่ดิน เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาไปพร้อมกัน

(๓) ในทางปฏิบัติของหน่วยงานรัฐตั้งแต่อดีต เมื่อมิชซังขออนุญาตจัดตั้งวัด และขอได้มาซึ่งที่ดินของวัดต่อกรมที่ดิน เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา โดยอาศัยจาก เหตุหลายๆ ด้าน ทั้งข้อเท็จจริงในเรื่องจำนวนการครอบครองที่ดินของมิชซัง และนโยบายของรัฐในขณะนั้น เช่น หลักการไม่ให้มิชซังขยายตัวไปจังหวัดอื่น หรือการสงวนที่ดินกสิกรรมไว้ให้คนไทยตามที่รัฐบาลไทย ได้ทำความตกลงไว้กับรัฐบาลฝรั่งเศส เป็นต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งไม่อนุญาต รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๙

(๔) แม้ร่างระเบียบฉบับนี้ จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการ ขออนุญาตจัดตั้งวัดและการรับรองวัดให้มีสถานะเป็นวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกตามพระราชบัญญัติ โดยไม่ได้ กำหนดหลักที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งที่ดินของวัดก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงการที่จะจัดตั้งวัดได้นั้นต้องมีที่ดินสำหรับ ที่ตั้งวัดด้วย และเมื่อจัดตั้งวัดได้แล้วมิชซังย่อมมีอำนาจถือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซังได้อีก ดังต่อไปนี้

(๔.๑) วัดตามข้อ ๔.๓.๑ ปรากฏรายละเอียดดังนี้

(๔.๑.๑) วัดเดิมที่พระราชบัญญัติรับรองตามแบบบัญชีที่ ๑ มีจำนวน ๕๒ แห่ง โดยวัดตั้งอยู่บนที่ดินในจังหวัดที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งวัดได้ จำนวน ๒๖ จังหวัด

(๔.๑.๒) ทั้ง ๒๖ จังหวัดนั้นเป็นจังหวัดที่พระราชบัญญัติ กำหนดให้มิชซังมีอำนาจถือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซังได้อีก นอกเหนือจากที่ดินอันเป็นที่ตั้งของวัด ในจังหวัดนั้นอีก สำหรับมิชซังโรมันคาทอลิกกรุงเทพ สามารถถือได้จำนวนจังหวัดละไม่เกิน ๓,๐๐๐ ไร่ ตามที่กำหนดในข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ประกอบแบบบัญชีที่ ๒ ท้ายพระราชบัญญัติ (จำนวน ๔๕,๕๙๙ ไร่) และมิชซังโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย สามารถถือได้จำนวนจังหวัดละไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ตามที่กำหนดในประกาศ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะฐานของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม แก่วิกาลิอาโต อาปอสตอลิก แห่งหนองแสง มาตรา ๒ ประกอบบัญชีที่ ๒ ท้ายพระราชกฤษฎีกา (จำนวน ๑,๖๙๗ ไร่)

(๔.๒) วัดใหม่ที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากแบบบัญชีที่ ๑ อีกจำนวน ๔๔๐ แห่ง โดยตั้งอยู่บนที่ดินในจังหวัดที่พระราชบัญญัติยังไม่อนุญาตให้ตั้งวัดและถือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซังอีก จำนวน ๔๘ จังหวัด เหลืออีก ๓ จังหวัด ที่ยังไม่มีวัดตั้งอยู่ แต่ต่อไปมิชซังอาจขออนุญาตจัดตั้งวัดขึ้นในจังหวัดนั้นได้

(๔.๓) พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้มีหลักการให้มิชซังเป็นผู้ถือที่ดิน ทั้งที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งวัดและที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชซัง โดยบาทหลวงหรือผู้อื่นจะถือที่ดินแทนมิชซังไม่ได้ ตามที่กำหนดในข้อ ๓ และข้อ ๕

(๕) มิชซังอยู่ภายใต้การปกครองดูแลของ “vikariโอ อาปอสตอลิก” หรือมุขนายก ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากพระสันตะปาปาในนามของสำนักวาติกัน โดยมีฐานะเป็นรัฐฯ หนึ่ง ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ได้แต่งตั้งสมณทูตของตนให้เป็นผู้แทนสำนักวาติกันในประเทศต่างๆ รวมทั้ง ประเทศไทย...

ประเทศไทยด้วย ดังนั้น จึงอาจจะถือได้ว่ามิชชันมีสถานะเป็นองค์กรของต่างประเทศหรือมีลักษณะเป็นกิจการของต่างประเทศ ตามบันทึกความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เรื่องเสร็จที่ ๒๕๔/๒๕๒๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐

(๖) หากวัดที่จัดตั้งขึ้นแล้วจำนวน ๔๔๐ แห่ง ตามข้อ (๔.๒) ได้รับการรับรองให้เป็นวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกตามร่างระเบียบฉบับนี้ หรือกรณีมีการอนุญาตให้จัดตั้งวัดขึ้นใหม่ตามที่มิชชันยื่นคำขออนุญาตตามร่างระเบียบฉบับนี้แล้ว ย่อมมีผลต่อสิทธิในการถือที่ดินอันเป็นที่ตั้งวัดและที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชชันตามพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

(๖.๑) ที่ดินของวัดที่จัดตั้งขึ้นแล้วตามข้อ (๔.๒) และที่ดินของวัดที่ขอจัดตั้งขึ้นใหม่ดังกล่าว ไม่ว่าบุคคลใดจะมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะต้องเปลี่ยนเป็นชื่อของมิชชันตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ โดยถือได้แห่งละไม่เกิน ๕๐ ไร่ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๘๔ ซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อการที่ดินในการปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐที่ได้รายงานไว้ในข้อ (๓) ต่อไป

(๖.๒) ต่อไปนี้ในภายหน้ามิชชันย่อมมีสิทธิถือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชชันใน ๔๘ จังหวัดนั้นได้ เพิ่มขึ้นอีกจำนวนจังหวัดละไม่เกิน ๓,๐๐๐ ไร่ หรือไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ข้อ ๑๒

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใดๆ

ไม่มี

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ไม่มี

๗. ผลกระทบ

เมื่อร่างระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ อาจเกิดผลกระทบดังนี้

๗.๑ มิชชันโรมันคาทอลิกกรุงเทพและมิชชันโรมันคาทอลิกแห่งหนองแสง ซึ่งอาจมีสถานะเป็นองค์กรของต่างประเทศหรือมีลักษณะเป็นกิจการของต่างประเทศ มีสิทธิถือที่ดินสำหรับจัดตั้งวัดในจังหวัดที่พระราชบัญญัติยังไม่อนุญาต เพิ่มขึ้นอีกแห่งละไม่เกิน ๕๐ ไร่ และมีสิทธิถือที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชชันในจังหวัดที่พระราชบัญญัติยังไม่อนุญาต เพิ่มขึ้นอีกจำนวนจังหวัดละไม่เกิน ๓,๐๐๐ ไร่ หรือไม่เกิน ๑,๐๐๐ ไร่ แล้วแต่กรณี รวม ๔๘ จังหวัด

๗.๒ ผลกระทบต่อแนวนโยบายของรัฐที่ยังคงไว้ในการศึกษาไม่อนุญาตให้มิชชันถือที่ดินจัดตั้งวัดและที่ดินเพื่อทำประโยชน์แก่มิชชัน เช่น หลักการไม่ให้มิชชันขยายตัวไปจังหวัดอื่น หรือการสงวนที่ดินกสิกรรมไว้ให้คนไทยตามที่รัฐบาลไทยได้ทำความตกลงไว้กับรัฐบาลฝรั่งเศส เป็นต้น

ทั้งนี้ เห็นควรมอบหมายหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องพิจารณาศึกษาแนวทางเพื่อเตรียมรับหรือแก้ไขผลกระทบดังกล่าวต่อไป

๘. ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ คู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกของกรมที่ดิน

๘.๒ สภาพระมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย มีข้อสังเกตว่า ในขณะนี้ วัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกที่จัดตั้งขึ้นอยู่แล้ว ส่วนใหญ่มีบาทหลวงพำนักอยู่ที่วัดเป็นประจำเพียง ๑ คน เนื่องจากจำนวนศาสนิกที่บวชเป็นบาทหลวงลดลง ดังนั้น หากมีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงความในข้อ ๑๐ (๓) ของร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว จากเดิมเป็น “มีบาทหลวงพำนักอยู่ที่วัดคาทอลิกเป็นประจำ ไม่น้อยกว่า ๑ คน” และความในบทเฉพาะกาลข้อ ๑๕ โดยเพิ่มการพิจารณา ยกเว้นหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ (๓) ให้แก่วัดคาทอลิกที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้ใช้บังคับ ก็จะสามารถคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาครัฐในการส่งเสริมและอุปถัมภ์ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทยให้สมกับเจตนารมณ์ของการร่างระเบียบและนโยบายของรัฐบาล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงวัฒนธรรม จึงขอเสนอเรื่อง ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแนวทางพิจารณา ในการจัดตั้งวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิก พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอิทธิพล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

กรมการศาสนา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. ๐ ๒๒๐๙ ๓๗๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๐๙ ๓๗๑๐

E-mail : dralaw60@gmail.com